

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un 12 Cor.
Pe o lună 2 Cor.

Nrul de Duminecă

Pe un an 4 Cor.
Pentru România și
America 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 23.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Parola de onoare.

Sânt patru ani aproape, de când partidele maghiare coalitate au luat puterea, în virtutea pactului încheiat de fruntașii lor cu Coroana, noi ne-am exprimat convingerea, că noul guvern nu va realiza reforma electorală potrivit cu angajamentul luat de el în fața lumii.

»Chiar și dacă ar fi voind s'o facă, — ziceam noi, — nu au oamenii de stat ai Ungariei destulă autoritate pentruca s'o poată face».

Convingerea aceasta rezultă din faptele istorice, care nu mai lasă nici o îndoială, că e în Ungaria o întreagă clasă socială, pentru care reaua credință în afacerile publice e un fel de virtute tradițională.

Încă regii Andreiu II, Béla IV și Ladislau Cumanul, aflându-se în strâmtoare, au fost despoiați de multe castele și de mari domenii și nevoiți să le acorde nobililor drepturi, în urma cărora poziția Coroanei a rămas cu desăvârșire slăbită. La aceste drepturi se gândesc urmașii de azi ai încălțătorilor de atunci când vorbesc de »constituția milenară«. Sânt drepturi — nu ale țării, ci ale lor particulare, pe care le-au apărât în toate timpurile, ca să profite de ele, ei și numai ei.

Carol Robert de Anjou n'a putut să ocupe tronul Ungariei decât asigurându-le aceste drepturi; Ludovic fiul său, e însă »mare« pentruca a știut să se afirme și să le pună frâu. Tocmai de-aceea însă după moartea

lui s'au ivit de odată trei pretendenți. Unii susțineau pe Carol de Durazzo, care era slab; alții se adunaseră împrejurul Mariei, fiindcă era femeie neajutorată, pe care puteau s-o poarte după plac; de Sigismund de Luxemburg, care avea rază în Germania și în Boemia, se feriau cu toții.

Erau atunci, precum știm, în Ungaria trei armate, cea regală, cea ardelenască și cea nobilitară, și-n bătălia dela Nicopole cel dintâiu, care a dat semnul de retragere, a fost voevodul Ardealului, Stefan Laczkovici, șeful nobilimii ungare, care uneltia răsturnarea lui Sigismund, ca să ridice-n scaun pe Carol cel măruntel. — În timpul celor cinci sute de ani, care-au urmat de-atunci și până azi: nobilimea ungară mereu a ținut să dispună de visteria statului și să aibă o armată a ei, de care să se poată folosi fie chiar și împotriva regelui.

Până la ridicarea în scaun a regelui Matei, regii au fost pentru ea unelte. Au jertfit pe Ladislau Corvinul, fiindcă era bărbat de care se temeau, dar tot ei au ridicat în scaun pe fratele său Matei, fiindcă-l socotiau copil lipsit de rază, cu care pot să facă tot ceace vreau. S-au înșelat însă, căci Matei, tipul bărbăției și al spiritului de dreptate, le-a pus frâu; tocmai de aceea însă ei s'au unit cu Beatricea, și nu mai încapă nici o îndoială, că lor li-a căzut jertfă cel mai vrednic dintre regii Ungariei.

După moartea lui Matei Corvinul nobilimea ungară de toate neamurile (nu numai cea maghiară), s'a organizat, ca să sus-

ție interesele ei particulare, iar nu ale Coroanei, nici ale țării, și niciodată ea n'a fost atât de puternică și de pretențioasă ca supt conducerea lui Ioan Zápolya.

N'avem decât să ne dăm seamă despre cele petrecute de-atunci și până astăzi, ca să ne încredințăm, că nobilimea ungară și-a păstrat organizația și a ținut totdeauna să-și aibă și visteria și armata deosebită.

Când regele Ludovic al II-lea a căzut la Mohács, armata cea mândră a nobilimii stetea la Timișoara, pentruca în urmă să-și plece steagurile în fața lui Suleiman al II., Magnificul.

La 1538 s'a încheiat, ce-i drept, tractatul dela Oradea-mare, prin care Ioan Zapolya în numele nobilimii recunoaște legitimitatea Habsburgilor și în Ardeal; câteva luni de zile în urmă însă nobilimea și pregătia în Ardeal oastea și cerea dela turci ajutor împotriva regelui ei acum legitim. Așa a rămas aceasta până 'n ziua de azi: la strâmtoare nobilimea ungară jură și promite tot, iar ajunsă la oarecare largime este din nou insolentă.

În vreme ce regii Maximilian, Rudolf II. și Leopold I, se luptau pentru eliberarea Ungariei, nobilimea ungară era concentrată în Ardeal și ea n'a sângerat nici la Buda, nici la Salankem, nici la Zenta, luptându-se pentru »patrie și rege«, ci conspira cu turcii, care-o lăsau să stoarcă în draga ei voie măduva popoarelor.

Ea se laudă, că a strigat la Pojon »*Moriamur pro rege nostro!*« — A făcut-o însă

Prihorul*)

— De Selma Lagerlöf. —

Era pe vremea când Domnul, creând lumea, făcu, pe lângă cer și pământ, pe plante și pe dobitoace și le orându-i numele.

Sânt multe poveștile celor întâmplate pe vremea aceea și dacă s'ar cunoaște toate, s'ar afla rostul a tot ce e pe lume, căci sânt multe lucruri de cari nu știm să ne dăm seama.

Era atunci, când se întâmplă într-o zi că Domnul stând în paradis și văpsind penele pasărilor i-se isprăvisse vâpselele, așa încât sticletele era cât p'aci să rămână fără nici o culoare, dacă n'ar fi șters Domnul toate penzulele pe penele lui.

Și tot atunci primi măgarul urechi lungi, pentruca nu și putea aduce aminte ce nume i-se dăduse.

El își uitase numele îndată ce făcuse câțiva pași prin pășunile din paradis și de trei ori venise înapoi și întrebuse pe Domnul ce nume îi dăduse, până când acesta, necăjindu-se, îl luă de urechi și zise: »Numele-ți este: măgar, măgar, măgar!« Și pe când Bunul Părinte grăi astfel, îl trase sdravăn de urechi, ca să audă mai bine și să-și aducă aminte de cele ce i-s'or spune.

Și era tot în aceeași zi când fu pedepsită albina.

Ea, îndată ce fu creiată, începu să adune la miere; dobitoacele și oamenii simțind cât de frumos mirosea mierea, veniră și vrură s'o guste.

*) Păsărică cu pene de culoare vânătă (Silvia rube-cula) cu o pată roșie pe gușă, de unde și numele popular de »Gușă roșie«.

Albina însă ținea să și păstreze toată mierea pentru ea și de aceea gonea și înțepa cu acul său otrăvit pe toate viețuitoarele cari îndrăzneau să se apropie de stup.

Ci văzând Dumnezeu astfel, îndată chemă pe albină la dânsul și o pedepsi: »Eu ți-am dat darul ca să aduni miere, cel mai sublim din toate darurile pe care le-am dat viețuitoarelor, grăi Domnul, însă, odată cu aceasta, nu ți-am dat și dreptul ca să fii rea față de aproapele tău. Adu-ți aminte, că ori de câteori vei întâpa pe vietățile ce s'or apropia de stupul tău și or vrea să ți guste mierea, trebuie să mori!«

Era atunci, când greurul își pierdu vederea, iar furnica sripele. Multe lucruri extraordinare se întâmplară în ziua aceea.

Și stete Domnul cu mărire și blândețe toată ziua și făcu și așeză cele ce sânt pe lume, când tocmai către seară veni rândul ca să facă o păsărică sură.

»Ține minte că pe tine te cheamă Prihor!« (Gușă roșie) grăi Domnul către păsărică, îndată ce aceasta fu gata și, punându-o în palmă, o lăsă să zboare. Ci dacă sbură paserea o leacă și cercetă pământul cu frumusețile lui, unde avea ca să trăiască, îi veni în gând să se uite puțin și la penele sale. Atunci văzu ea că era cu totul sură, precum și gușa îi era la fel cu restul corpului. Se tot suci, se tot învâți, se mai uită în apă, dar nu putu să observe nici o pană roșie. Atunci sbură înapoi la Dumnezeu.

Și stătea Domnul bun și blând și din mâinile lui porniau fluturi, cari îi fălăiau împrejurul capului, porumbel ce se giuguleau pe umerii lui, iar din pământ, de jur împrejurul Domnului, creș-

teu roze, crini și margherite. Și îi bătu inima păsăricii de frică; totuși se tot învâti în jurul Domnului, până în cele din urmă se lăsă pe mână-i. Atunci Dumnezeu o întrebă ce dorește.

»Aș vrea să te întreb numai un lucru«, zise păsărică.

— Ei, cam ce-ai dori tu să știi? grăi Domnul.

— Pentruce să mă chem eu »Gușă-roșie« când sânt sură dela cioc și până în vârful coadei? De ce să mă chem eu »Gușă-roșie« când n'am nici măcar o pană roșie?»

Și pasărea își întoarse capul și ochisorii ei negri priviră rugători către Domnul.

De jur împrejur stăteau fasanii cu penele de un roș-auriu, papagali cu gulere roșii, cocoși cu piepteni roșii pe cap, ca să nu mai vorbim de fluturi, pești ca de aur, roze. Și natural că se gândea păsărică ce puțină vâpsea roșie i-ar trebui ei. Numai o plăcăturiță să i fie pusă pe gușă, ca să devină pasere frumoasă și să i se potrivească și numele.

»Pentruce să mă chem eu »Gușă-roșie« când sânt cu totul sură?« întrebă paserea din nou și aștepta ca Domnul să răspundă: »Ah, draguță, vād că am uitat să-ți vâpsec penele de pe gușă cu roșu, dar așteaptă o leacă și îndată o să le ai precum dorești!«

Dar bunul Dumnezeu stete liniștit și doar grăi: »Ți-am pus numele »Gușă-roșie« și așa trebuie să te cheame! Bagă însă de seamă că poți să-ți capeți singură penele cele roșii!« adăogă Dumnezeu și ridicând mâna lăsă pe păsărică să zboare din nou în lume.

Paserea, cuprinsă de adâncă grijă, sbură în

și aceasta fiindcă o credeau pe Maria Tezezia femeie neajutorată și supusă voinței lor. Altfel s'au purtat însă în urmă și încă mai altfel când l'au văzut pe Iosif II. strâmtorat în urma izbucnirii revoluției franceze.

N'avem nevoie să ne mai amintim purtarea ei la 1830, la 1848, la 1859 și la 1866 pentruca să ne pătrundem de convingerea, că ea a încheiat pactul dualist cu gândul de a profita de situația ce i-se crea prin el spre a surpa puterea Coroanei și spre a se face ea însăși stăpână pe visterie și pe armată, — *dreptul ei avitic.*

Tot astfel a încheiat și pactul dela 1906 — nu pentruca să realizeze reforma electorală, ci pentruca s'o facă peste puțină. Aflându-se atunci în strâmtoare, a promis tot ceace li-s'a cerut, dar cu gândul de a profita de strâmtoările Monarchiei, ca să nu facă nimic și să mai stoarcă concesiuni pentru întărirea pozițiilor lor.

Acesta e adevărul, care a ieșit azi la iveală pentru întreaga lume acum indignată de reaua lor credință.

Azi, la începutul secolului XX-lea, se cere și-n viața publică buna credință, pe care ori și care om de treabă țină s'o aibă în viața lui privată, și nu li-se mai iartă nici celor mai înfumurați aristocrați să iee angajamente, de care nu pot ori nu vreau să se ție.

Și cu toate aceste — nu poate nimeni să știe, ce aduce ziua de mâine.

Conferința clubului deputaților naționaliști. Pe ziua de Joi, orele 5 p. m., președintele clubului dl. Dr. Teodor Mihali a convocat, la Budapesta conferința deputaților naționaliști din Camera deputaților.

In conferința aceasta se va discuta chestiunea atitudinii ce are să ia clubul în Camera, care a fost convocată, la o nouă ședință, pe Vineri, 17 luna curentă.

Sloveni pentru școala lor națională. Liga slavo-poloneză »Edimost« a organizat Duminecă la Triest o adunare publică pentru școlile po-

porale medii și de specialitate slovene. Adunarea la care au participat peste 1700 de sloveni, după discursul deputatului austriac Ribor, a adoptat cu unanimitate hotărârea, că poporul sloven va lupta cu toate mijloacele pentru înființarea școlilor populare și de specialitate și protestează contra legii italiene, care se împotrivesc dorințelor slovenilor. Se face apoi apel în textul hotărârei către deputații sloveni din Reichsrat, ca să facă pașii necesari pentru realizarea acestei dorinți.

Un nou atac împotriva unei școli românești. Așa numitele școli »grânițerești« din țara Făgărașului au ajuns zile grele de tot. Anul trecut, comisiunea administrativă a declarat limba maghiară drept limbă de propunere pentru toate obiectele de învățământ. Nu s'a rezolvit încă această chestie, și »Gaz. Trans.« ne anunță un nou caz de ilegalitate izbitoare.

In urma stăruințelor inspectorului școlar, eforia școlară din comuna Scorei a hotărât crearea unui al treilea post de învățător la școala din Scorei, s'a îngrijit de veniturile noului învățător și a deschis apoi concurs pentru noul post. Textul ce era să se publice a fost supus inspectorului școlar și, după aprobarea din partea acestuia, s'a trimis spre publicare Monitorului oficial din Budapesta, dimpreună cu taxele convenite. Zilele aceste, însă, redacția Monitorului oficial a retrimis textul concursului cu observarea că »fiind retractat, nu se poate publica«.

Inspectorul școlar, regretând, pe semne aprobarea textului stabilit de eforia școlară, l-a desaprobat ulterior și fără stirea eforiei școlare s'a adresat Monitorului oficial, cerând să nu se mai publice!

Ne reținem de a mai face vreun comentariu la acest act de ilegalitate caracteristică pentru felul cum se interpretează la noi legile țării.

Ferește ne Doamne de Kossuth! Ministrul de comerț Francisc Kossuth a ajuns soarta tragică a oamenilor pe cari împrejurările favorabile li ridică pe o treaptă înaltă, amețitor de înaltă, fără ca însușirile lor să justifice acest joc al valurilor vieții. Până a fost puternică coalitiția, Kossuth era mare, și inviolabil. Astăzi, nu are pe nimeni care să mai crează în calitățile lui necunoscute. In fruntea celor cari încep să se îndelețnicască cu propagarea adevărului despre Francisc Kossuth, e fostul președinte al camerei deputaților și fostul președinte al partidului independent înaintea revenirii în țară al lui Kossuth — Iuliu Justh.

fundul paradisului. Ce-ar putea face o păsărică precum e ea, ca să-și capete pene roșii?

Singurul lucru la care l se opriră gândurile fu ca să-și facă cuibul într'o tufă de măceș. Și acolo, între ramurile ghimpoase, tot așteptă ca să i-se lipească vr'o foaie de răsura pe gusă și să rămână acolo ca o pată de vâpșeală.

Ani fără de număr trecuseră din ziua aceia care fu cea mai veselă din câte le văzuse pământul. Oamenii și dobitoacele părăsiseră paradisul și se împrăștiară pe pământ. Și atât de multe învățaseră oamenii, că știau să muncească pământul și să străbată peste ape; își făcuseră haine și născociseră câte și mai câte frumuseți. Încă de mult învățaseră să zidească temple mari și cetăți puternice, precum Teba, Roma, Ierusalimul.

Ci sosi o zi nouă, despre care istoria pământului va să pomenească în veci.

In dimineața zilei aceia stătea păsărică »Gusă-roșie« pe un maldan în fața porților Ierusalimului și cânta pușorilor, cari ședeau ghemuiți în cuibul lor dintr'o tufișă de măceș.

Și povestea păsărică puilor săi despre minunata zi când a așezat Domnul toate cele ce sânt, de le-a pus la toate nume, precum fiecare prihor a spus aceeași poveste pe care le-o lăsase cel dintâi care auzise cuvântul lui Dumnezeu și fusese atins de mână lui.

»Și vedeți voi — zise ea cu durere — atâtă mulțime de ani s'au scurs, atâtă roze au îmbobocit, atâtă pui de pasere au ieșit din ouă, dela ziua creațiunii, dar prihorul e tot păsărică sură. Până acum el încă n'a reușit să-și capete pene roșii pe guse«.

Pușorii își întinseră gâturile și, căscându-și ciocul, întrebă dacă străbunii lor n'au încercat să facă vr'un lucru de ispravă, pentru a dobândi neprețuitele pene roșii.

»Toți am făcut atât cât ne-a stat în putință, răspuse paserea, dar nici unul dintre noi n'a reușit! Iacă, chiar cel dintâi prihor, întâlnind odată o altă păsărică ce sămăna atât de mult cu el, prinse o dragoste nebună de dânsa și începu s'o iubească cu atâtă putere, încât își simți pieptul ca arzând pe jar. Ah, se gândi el, acum înțeleg eu care a fost gândul Domnului: trebuie să iubesc cu atâtă căldură, încât penele de pe pieptul mi să se înroșească de para dragostei pe care o port în suflet. Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și precum n'o să reușiți nici voi!« Pușorii ciripiră, sfâtuindu-se cam ce-ar putea face, căci pare că începuseră a se simți nemângâiați fără de penele cele roșii ce ar fi trebuit să le crească pe gusă.

»Ne am fost pus noi nădejdea și în cântec! zise iarăși paserea și glasul li tremură în tonuri prelungi, torongănite. — Chiar cel dintâi prihor cânta cu atâtă foc, încât simțea că i se aprinde pieptul și nădejdi nouă li crescuseră în suflet... »Ah,« se gândi el, »port în suflet focul cântecului și el trebuie să-mi înroșească penele de pe gusă... Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și pream nici voi n'o să reușiți!«

Și atunci iar ieși nn ciripit dureros din piepturile pe jumătate goale ale pușorilor.

»De asemenea ne am pus nădejdea în curajul și vitejia noastră! zise paserea.

»Cel dintâi prihor a luptat cu Inverșunare în contra altor paseri și pieptul lui ardea de para

Cu prilejul dării de seamă a deputatului Dr. Nagy Sándor (Nădlac), Justh a ținut de cuvânt să mai spună câteva cuvinte despre fostul său șef:

»Dumnezeu să ne ferească pe noi și pe prietenii noștri de șefia lui Kossuth, pe care li cedăm bucurios adversarilor noștri, știind bine că supt șefia lui vor da în curând de mal!«

Și pe omul acesta l-au preamărit ani de-arândul cei cari astăzi nu gădesc cuvinte destule de aspre pentru a caracteriza incapacitatea lui politică!

»Palatul« și »rotativa«. »Îmbunătățirea presei nu stă în palate și rotative, ci în valoarea individuală a gazetarilor, căci nu oricicare, care știe să îndruga fraze mărunte pe hîrtie netedă este și gazetar«. Aceste cuvinte scrise de »Drapelul« într'un articol de fond le reproduce, din prilejul unei polemici cu organul dela Brașov, »Telegraful român« din Sibiu, intercalînd, după cuvintele »Palat« și »rotativă«, explicația: aluziune la palatul »Tribunei« și la rotativa »Luptei«.

Ce o fi voind să spună ziarul sibiian cu această explicație, nu putem ști, mai ales că ziarul nostru află în chestiunea alegerii de episcop dela Caransebeș, cit și în orice alte chestiuni de interes național a dat dovezi că cei din jurul lui nu sînt lipsiți de »conștiință și sentimentul responsabilității«...

Dar dacă, mulțămîta stăruințelor depuse de întemeitorii ziarului nostru și încurajați de încrederea și sprijinul tot mai mare ce ni-le manifestă publicul cetitor, am ajuns să avem o casă a noastră, izbînda aceasta grea a nului ziar românesc să nu fie proprie de-a servi altor ziare de indemn? Confrații noștri să nu găsiască în progresul acesta îmbucurător pentru întreaga presă romînească decît un prilej de-a face comparații și aluzii ce lasă îndoieli asupra bunelor intenții ale celor cari le-au făcut?

Nu ne vine s'o credem și trecem peste acest incident, neprovocat de noi, cu seninătatea omului care și-a făcut datoria și e hotărît să și-o facă și pe viitor: în »palate« sau în »colibe«, cum îi vor permite împrejurările.

Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu în Iași.

— Corespondență particulară a »Tribunii«. —

13 Decembrie 1909.

După retragerea d-lui Titu Maiorescu dela Universitatea din București și după inițiativa d-lui profesor universitar A. D. Xenopol, s'a luat frumoasa hotărîre să se facă aici în Iași, o sărbătoare demnă în onoarea sărbătoritului profesor dupăcum s'a făcut și în București. Azi la orele 8 și jum. d. Titu Maiorescu a sosit aici, unde la

dorinței pentru lupte... »Ah« se gândi el, »penele de pe pieptul mi au să se înroșească de focul dorinței pentru lupte care pâlpe în inima mea!«. Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și precum n'o să reușiți nici voi!«

Pușorii ciripiră cu curaj și ziseră că totuși vor încerca să câștige mult doritul privilegiu; paserea le răspuse însă cu durere că așa ceva e peste putință.

Ce-ar mai putea ei nădăjdui, când atâtă strămoși iluștri n'au reușit să-și ajungă scopul? Ce-ar putea ei să facă mai mult decît să cânte, să iubească, să lupte?..

Aci paserea deodată își întrerupse vorbirea, căci pe-o poartă a Ierusalimului ieșiră mulțime de oameni cari, formînd un cortegiu, înaintau repede către colina unde se afla tufa de măceș cu cuibul ei. Erau călăreți cu cai mari, paznici cu sulite lungi, slujitori cu ciocane și cuie; erau preoți ce păseau mândri și judecători; femei cari plîngeau, iar pe lângă toți aceștia, mulțime mare de oameni furioși, turbați. Pe urmă de tot, veneau vagabonzi de tot soiul, urlînd și strigînd în gura mare.

Bietul prihor stătea înspăimîntat pe marginea cuibului său. El tremura de groază în fiecare clipă, ca nu cumva tufișă de răsura să fie călcată și puil lui omorîți.

»Păziți vă! strigă el către pușorii cari nu-și dădeau seama despre pericol. — Strângeți-vă la un loc și faceți! Iacă, vine un cal să treacă drept peste noi! Dincoace trece un luptător cu sandale de fier; dincolo trece mulțimea săbatică!«

Dar n'apucase păsărică să termine cu povețele și deodată rămase nemișcată și amuți:

gară a fost întâmpinat de cătră d-nii profesori universitari, în frunte, cu d. rector dr. Bogdan.

La orele 10 și jum. d. Maiorescu împreună cu d. rector Bogdan se duc la primărie. Aici d. N. Gane, primar, însoțit de consiliul comunal îl întâmpină. D. Gane vorbește în numele eșenilor, zicând, că sânt fericiți că pot avea câteva ceasuri pe iubitul d. Titu Maiorescu, care aparține și lașilor încă din 1862. Arată însemnătatea acelui locaș unde d. Maiorescu a ținut cele 12 conferințe, — încheind dorindu-i bună venire.

D. Maiorescu, răspunde că și amintește cu drag de zilele petrecute în Iași și că se simte fericit văzându-se între prietenii săi.

După aceasta se duc la Școala Normală »Vasile-Lupu« unde este întâmpinat de întreg corpul profesoral, în frunte, cu d. Mitru, directorul școlii. D. sa printr-o frumoasă cuvântare urează bună venire d-lui Maiorescu, care a fost pe vremuri director al acestei școli.

Strașnic de frumos răspunde d. Maiorescu.

A urmat o frumoasă producție a elevilor și după aceasta cu toții s'au îndreptat spre liceul internat, unde a avut loc un banchet în onoarea savantului d. Maiorescu. Aici au vorbit d-nii Tomida, director și d. Paul, profesor, iar din partea elevilor a vorbit liceanul Naum.

După amiază a început adevărata serbare împunătoare în aula universității, — sala fiind ticșită de lume. Tot ce Iași au ca floare a gândirii și au dat întâlnire aici.

D. rector dr. Bogdan, în o scurtă dar admirabilă vorbire salută pe d. T. Maiorescu în numele universității eșene, de unde a pornit quisanțența ideilor mari. Arată programul minunat întocmit al d-lui Maiorescu, pe când era rector la această universitate, citind câteva aflate din anii 1868—69, când a introdus studiul filosofiei, esteticii și antropologiei.

Urmează d. Găvănescul, care vorbește în numele facultății de litere. Arată opera cea mare a d-lui Titu Maiorescu, zicând, că d-lui a pus frumosul în serviciul adevărului și adevărul în serviciul binelui. Arată că în operele d-lui Maiorescu se găsește patriotismul care ar trebui să stăpânească pe toți de acelaș neam.

D. P. Rășcanu, vorbește din partea senatului universitar, arătând greua sarcină pe care și a luat-o când a venit, în țară, la 1862, când totul se centralizase la București, iară Iași era gol.

D. Dr. Cosmovici, arată cum d. Titu Maiorescu ne-a adus pe calea cea bună.

D. A. D. Xenopol, arată cum d. sa a slujit neamul românesc și asta mulțumită dlui Titu Maiorescu, care l-a ajutat în toate.

Studentul Manoliu Radu, vorbește în numele studenților și arată munca depusă de d. Titu Maiorescu, în tot timpul activității sale, sfârșind că acțiunea ilustrului profesor nu este cea din

urmă. D. Maiorescu, adânc emoționat, se scoală și-l sărută pe obraz.

D. Maiorescu încheie cuvântările și este primit la tribună în mil de aplauze. D. sa arată cum la o vârstă așa de tânără de 32 ani părăsește această universitate, de care îl leagă atâtea amintiri scumpe. D. sa face istoricul înființării »Junimei«. Arată cum la 1862, Iași scăpase prin centralizarea muncii științifice la București, și cum d. sa împreună cu d. A. D. Xenopol au lucrat la ridicarea nivelului cultural al gloriosului Iași.

Mulțumește pentru primirea ce l-s'a făcut, mulțumește tânărului student, glasul sincer al tineretului universitar. Sfârșește zicând, că din des părțire l-s'a făcut o mângăiere sufletească.

Serbarea s'a terminat la orele 5 1/4.

D. Titu Maiorescu pleacă cu trenul de 9 seara la București. Caius Iulius.

Situația parlamentară în Austria.

Situația parlamentară s'a complicat din nou în momentul când toată lumea politică se aștepta la o împăcare a partidelor.

Mulțumită stăruințelor șefului clubului polon, Gomblinski, se începuseră chiar tratative cu privire la reconstruirea cabinetului pe baza unei parități acceptabile: cinci miniștri germani și cinci miniștri slavi — după votarea provizoriului bugetar și a convenției comerciale cu România. Dar îndată la prima citire a proiectului de lege despre provizorul bugetar, membrii uniunii slave au dovedit că sânt hotărâți să nu cedeze din pretenția lor veche ca remanierea să se facă înainte de votarea provizoriului. Au înscenat o mică obstrucție.

Uniunea slavă cerea nu numai o paritate cantitativă ci și calitativă; cerea ca nu numai să fie numiți 6 miniștri slavi, dar ca și miniștrii mai importante să se împartă între germani și slavi, în mod egal, cu excepția prezidenției consiliului de miniștri și a ministerului apărării țării.

Aici s'au poticnit toate tratativele.

Se afirmă, însă, că nu chestia ministerelor a agravat situația, ci atitudinea agrarilor cehi în ce privește convenția comercială cu România. Agrarii cehi își văd amenințate interesele lor prin noua convenție și nu vreau

pot face ceva pentru sârmanul acesta de osândit! — se gândi prihorul.

Părăsi cuibul și sburând, începu a se învăli în aier împrejurul răstignitului. Ii dete ocol de câteva ori, fără să îndrăznească a se apropia, căci el era o păsărică fricoasă și niciodată nu culezase să se apropie de vre un om... Dar încetul cu încetul prinse curaj, sbură drept la răstignit și trase cu ciocul un spin ce l-se înfipse în frunte. Când trase spinul din fruntea celui ce pătimea sări o picătură de sânge pe pieptul și se întinse îndată, așa că toate penele de pe gusa li erau roșii de sânge. Atunci răstignitul șopti cătră pasere: »Pentru mila ce porți în suflet, al dobândit celace neamul tău întreg a căutat să câștige străduindu se mereu, încă din ziua creațiunii«.

Și când paserea se întoarse la cuibul, său puil începură să strige: »Ți-e gusa roșie; penele de pe gusa ta sânt mai roșii decât rozele!

— E o picătură de sânge din fruntea sârmanului celuia de răstignit, răspunse paserea, — și are să se lee îndată ce m'oi scâlta în vr'o gărlă sau în vr'un lsvor limpede«.

Dar oricât se scaldă păsărica, nu se mai luă înroșeala de pe pieptul i, iar când li crescură puil, se ivi culoarea roșie și pe penele de pe gușile lor, așa precum se vede pe gusa fiecărui prihor încă din ziua răstignirii Domnului.

(Lucașfărușul.)

D. N. Clotori.

s'o voteze, dar profită de chestia reconstruirea cabinetului pentru a tăinui opoziția lor împotriva convenției cu România.

Bienerth, președintele consiliului de miniștri, văzând noua atitudine opozițională a uniunii slave și hotărât să asigure votarea convenției comerciale cu România, a cerut o audiență dela Majestatea Sa pentru a obține autorizația de-a dizolva, la nevoie, Reichsrathul. Autorizația aceasta i-a fost dată.

Pe ziua de astăzi a fost convocată conferința partidelor slave pentru a aduce hotărâre în ce privește continuarea obstrucției.

Despre această conferință, corespondentul nostru ne telegrafiază:

Disolvarea iminentă a Reichsrathului.

Viena, 14 Decembrie. În ziua de azi nu s'a adus nici o decizie în chestia convenției comerciale cu România. Rutenii au prezentat două propuneri de urgență. Cea dintâi a fost respinsă. Ședința s'a închis până mâine dimineață. Deputații agrarii ai tuturor partidelor au avut o nouă consfătuire în decursul zilei de azi. Premierul Bienerth a declarat, că respinge separarea convenției cu România de convențiile cu celelalte state și va dizolva parlamentul. Agrarii continuă totuși să declare, că admit numai convenția cu România, iar pe celelalte le resping. Tratatările se continuă azi. Sânt temeri, că nu se va ajunge la nici un rezultat.

Convenția comerc. cu România.

Viena, 14 Decembrie. Comisia de justiție din Reichsrath a admis cu unanimitate convenția comercială cu România. În aceasta comisie s'a luat hotărârea să se ocrotească reciproc operele de literatură și artă fotografică și s'a numit referent în aceasta chestie deputatul Renner.

Procesele „Gazetei Transilvaniei“.

— 18 luni temniță, 1600 cor. amendă —

Am publicat la vremea sa, pe baza telegramelor primite dela corespondentul nostru, osânda grea la care a fost condamnat vechiul organ de luptă din Brașov în trei procese de presă. D. Sever Dan a fost condamnat la 4 luni închisoare și 500 coroane amendă, d. Francisc Hossu-Longin, avocat în Deva, pentru articolul »Mea culpa« la 1 an închisoare și 1000 coroane amendă iar d. A. Folea la 2 luni închisoare și 100 coroane amendă!

Dăm, după »Gaz. Tr.«, câteva amănunte asupra procesului pornit contra dlui Francisc Hossu-Longin.

În articolul pentru care d. Dr. Hosszu a fost osândit la 1 an închisoare, cele mai grele (?) pasaje sânt acestea:

»...Oricât ne-am amăgi pe noi și lumea din jurul nostru, — oricât ne-am făli cu străbunii noștri, — oricât ne-am plânge, la toate ocaziunile, și oricât ne-am încerca, să arătăm în scris și cu graiu viu, că soarta noastră e excepțională, ba că e insuportabilă, rămâne fapt: că cea mai mare parte, am putea zice, aproape totalitatea intelectualilor noștri, naturali, îndatorații conducătorii ai luptelor ce avem să le purtăm: nu vreau să lupte așa, — precum recer atacurile ce zilnic întâmpinăm, ci supt diverse pretexte, se suptrag pe rând, și astfel luptele noastre n-au să fie decât pierdute și azi și mâine...

»Câte interese mari nu se periclitează în comune, în opide și orașe, mai cu seamă pe terenul justiției și al administrațiunii...

»...Înzadar s'ar nega, înzadar ne-am trudi să ascundem, sau să dăm o altă înfățișare faptelor, răul acesta există și mereu se întinde ca urmare firească a lucrurilor, de care nu se pot bucura decât cei ce încep a cunoaște slăbiciunile și păca-

aproape uitase primejdia pentru care o cuprinsese tremuratu,

Îndată sări în cuib și întinse aripile peste pușori. »Oh! așa ceva e îngrozitor! zise ea. — Nu vreau ca să vedeți păcatul acesta! Sânt trei osândiți pe cari trebuie să-i răstignească. Și pasărea își întinse aripile, așa că puil nu putură vedea nimic, ci auziră doar șgomotul ciocanelor, vartele celor osândiți și urletele multimei. Prihorul urmări toate cele ce se întâmplaseră și rămase împietrit de groază. El nu-și putea lua ochii de pe cei trei osândiți.

»Ce cruzi mai sânt oamerii! zise paserea după o clipă. — Nu numai că au bătut în cuie pe acești nenorociți, ci pe capul celui din mijloc au mai pus o cunună de spini. Și iată, ghimpii l-au înșepat fruntea și tășnește sângele!... adăogă paserea.

»Cât de frumos e omul acela și cum privește împrejur cu atâtea blândețe, așa încât oricine l-ar vedea, ar trebui să-l iubiască! Par'că simt o săgeată în inimă când îl văd cum pătimește.« Și paserea simți din ce în ce o dragoste tot mai adâncă față de osânditul cel cu coroană de spini.

»Dacă așați fi eu ca frate-meu vulturul, se gândi ea, l-ași trage pfoanele din palme și cu ghiarele mele cele puternice aș împărăștia toate câte îl torturează«. Văzând cum curgea sângele din fruntea răstignitului celui cu cunună de spini pe cap, paserea nu mai putu sta nemișcată în cuibul său.

»Cu toate că s mic și slab, totuși trebuie să

tele noastre și cari se și grăbesc a le exploata în favorul lor și spre nimicirea noastră sigură.

...Un neam ca al nostru, încunjurat de atâția și de așa puternici dușmani, trebuie să poarte lupte foarte chipzuite, cu mari sacrificii și cu un adevărat devotament...

...De aceea, conducătorii intelectuali și peste tot cei ce au datoria și chemarea de a fi sprijinul și povățitorul poporului nostru, să nu aibă altă grijă decât a fi neconținut la postul lor, ca fără șovăire, cu toate jertfele și ostenețele, să sară în ajutorul persecutaților, — preoții, învățătorii, notarii chiar, — apoi proprietarii și alții cu dare de mână, să nu lase să treacă nici o ocaziune, când țărănul se persecută, a-l fi de ajutor...

...O, câte ocazii nu se oferă în viața poporului, când intelectualii noștri, prin pășirea lor rezolută, prin caracterul lor ferm și prin munca asiduă și inteligența lor impunătoare, pot delătura pericolele imense, pot apăra și mântui interese incalculabile și pot pune în respect pe cei mai neîmpăcați dușmanii și răuvoitorii ai neamului nostru...

...C'un cuvânt: mai multe fapte, decât fraze sfărâtoare, mai multă demnitate și bărbăție, decât tertipurii și aergări după prelinia sau mila dușmanului, — mai multă muncă și jertfă, decât umilire și cerșire după protecții... mai bine a duce o luptă pe față și rezolută, decât o luptă numai la aparență!...

Președintele întreabă pe acuzat, dacă dorește citirea întregului articol? La ce d-sa răspunde negativ. La dorința procurorului președintele însă a dispus citirea articolului întreg în traducere maghiară. Acuzatul ascultă în liniște, procurorul își sucește mustața dreaptă, jurații ascultau cu gurile căscate cuprinsul frumosului articol — iar românii din sală — ar fi dorit să le fie îngăduit a întrerupe cu aplauze fiecare propoziție.

Urmează rechizitorul procurorului Tarr, — care aproape din cuvânt în cuvânt conșună cu cel de astă toamnă, când cu scrisoarea lui Björnson. La obiect a vorbit foarte puțin, mai mult a rătăcit prin istorie etc. Incepe cu afirmația că românii sânt aici de prin secolul al XIII-lea și XIV-lea, apoi îndrugă ceva despre *Splex libellus Valachorum*, revoluția lui Dozsa, Horie, despre Maior, Sincal, revoluția din 1848, când au pierit o mulțime de femei maghiare, apoi — după ce vreme de un ceas bun îndrugă tot pe calapodul ăsta, se ocupă vre-o 5 minute cu articolul — și apoi iarăși — o jumătate de ceas arată cât de fericiți sânt românii în Ungaria. Maghiarilor au să le mulțamească și cultura — etc. apoi au 49 foi (?) în Ungaria, peste 200 de școli, congrua, salariul învățătoresc etc. — Apoi — spune minciuna aceea veche cu soarta ungarilor din România — spune o mulțime de necuviințe la adresa României și prin asta crede că a dovedit agitarea în articolul »Mea culpa« — deci cere declararea acuzatului de vinovat.

Rechizitorul slab al procurorului, care a ținut un ceas și jumătate — a produs o vie indignare, ce se putea citi atât de pe fața acuzatului — cât și de pe a publicului român prezent. Procurorul — s'a așezat pe scaun și aștepta să înceapă »valahul«. Se aștepta el desigur la un răspuns lung, care să facă necesară patetica replică. Dar n'a fost așa. Bătrânul luptător, cu fruntea senină, cu liniștea unui apostol și cu blândețea unui sfânt — se ridică și face următoarea declarație: »In deplina conștiință a nevinovăției mele, din principiu nu voiesc să mă spăr!« Un murmur în sală. Juedcătorii înlemniți, iar procurorul galben-negru de mânie și ciudă. Cum nu! Patrioții lui vorbire de un ceas și jumătate — să fie atât de desconsiderată!...

Apoi s'au făcut cunoscutele formalități înainte de retragerea juraților pentru enunțarea verdictului. Consfătuirea juraților a ținut abia 5 minute, după care au anunțat verdictul, bineînțeles: da.

»Din procesele aceste — scriu ziarele din Viena cu acest prilej — oricine își poate face o idee despre *martiriul îngrozitor* ce are să-l îndure presa românească din Ungaria și cu adevărată admirație trebuie să privești la energia și stăruința cu care presa aceasta, conștientă de datoria ei patriotică, duce lupta împotriva acestei campanii de nimicire.«

Discursul d-lui Iorğa.

(Urmare).

O voce: Să vă cedăm locul. (Ilaritate).

D. N. Iorga: Dacă toți vor fi de părerea d-late și dacă aş avea și partizani! (Ilaritate).

Apoi se mai anunță încă o lege, o lege care va schimba, cum se zice într-o românească mai stricată, asieta impozitului, țara aceasta având privilejiul în materie de impozite că se deosebește prin aceea că acela care nu are nu dă, și cine n'are, dă. (Ilaritate). Principii foarte frumoși și creștinesc, care este bine să domnească cât mai multă vreme într-o țară fericită, cum e a noastră. Și dovadă că principiul acesta e încă și foarte democratic, este că un bărbat care face mișcare și agitație democratică în țară la noi, este acela care a sanctificat cel din urmă, acest luminos principiu de economie financiară: să dea țărănul, fiindcă n'are și e deprins; boțerul să dea mai puțin, fiindcă are mai mult și e mai deprins să dea. Se zice că se va revedea socoteala; să dea Dumnezeu să se revadă! Este întrebarea însă când se va revedea și cum.

Știi, când o lege atinge cifre, când sânt persoane cari stau în dosul cifrelor, este permis oricărui să albă îngrijorare. Interesele celor cari plătesc puțin, este cine să le apere; interesele celor cari plătesc mult, nu văd cine ar putea să le apere. Nu văd pe cei 30 deputați țărani ai colegiului al treilea, ci văd numai câțiva deputați ai colegiului al treilea, foarte buni guvernamentali, cari au aplaudat Mesajul din anul acesta și nu mă îndoiesc că vor veghea, tocmai pentru că sânt puțin, cu vitejia și priceperea politică datorită între altele și portului frumos pe care l-au adus aici în Cameră, vor veghea ca aceasta mare transformare financiară să se îndeplinească, ca țărănul să fie redus la situația nenorocită din țările nenorocite, adică de a nu plăti mai mult decât ar trebui și să părăsească situația fericită de a plăti mai mult decât s'ar conveni și adeseori mai mult decât poate!

Dor, ar fi foarte greu să enumere cineva toate legile acestea speciale ale celui mai lung dintre Mesaje, care dovedește prin lungimea lui însăși care este zorul de muncă și puterea de activitate a guvernului. Dar voi zice: deși e foarte frumos și foarte corespunzător, și nimeni nu se poate ridica împotriva punctelor pe cari le cuprinde, este totuși această mică greutate; ce faceți cu făgăduiala cea mare? Căci după un făgăduiala este îndeplinită, iar după cei mai mulți, cari nu sânt aci, și nu pot vorbi, făgăduiala nu este îndeplinită.

Guvernul are fără îndoială mijloacele sale de investigațiune, dar și noi particularii putem să avem mijloace de informațiune și să știm cari legi se aplică și cari nu. Durerea omenească este vorbăreață, și cine simte nemulțămire caută pe cineva, căruia să-i spuie motivele nemulțămirilor sale.

Prin urmare, am vorbit și eu cu destui oameni din diferite colțuri ale țării, și ei mi-au spus că legea dlui Stelian se aplică — s'ar putea aplica și mai bine, dar se aplică; dar celelalte legi se aplică în așa fel, că era mai bine înainte.

Iată jandarmul salvator, pe care d. șef al guvernului îl pune alături de preot și de învățător și de notar la congresul băncilor populare dela Galați, se pare că nu ar avea calitățile cari se cer dela un blând reformator al satelor.

Se zice că atențiunea lui este împărțită între binele țărănului și al soției acestuia și între animalele domestice ale țărănului.

Este greu, dlor, să întrunească aceste trei condițiuni, și ar fi bine, întru ce privește elementul feminin și gospodăria țărănească, ca el să le lase în seama soțului și a stăpânului acelei gospodării. (Râsete).

Va să zică, o lume întreagă, săracă, năcăjită, zice că tot ce ar mai trebui să se schimbe în România veche, ca să semene cu cea nouă, care s'a făgăduit formal de toată lumea în 1907, și nu a fost făgăduit pe care să o facă numai un ministru și ceilalți, făcând să o aprobe, ci au făgăduit-o toate partidele, și pe urmă M. S. Regele României a pus iscălitura sa pe un manifest, care făgăduia o refacere a României, în ce privește elementele de căpetenie ale vieții sale întregi.

Așa ceva nu s'a făcut, și când lumea cere și guvernul răspunde cu linia ferată dela Tulcea la Constanța și cu scăparea ultimelor rămășițe ale pădurilor noastre și revine cu proiectul de colegiu unic la alegerile județene, unde votează așa de puțină lume și are de ce să voteze așa de puțină lume, că știu ei cam cât fac consiliile județene, atunci poate întreba cineva: guvernul, când a făgăduit să dea România nouă, era sincer ori nu era sincer? Nu fac insulta guvernului să spun că, în momentul acela nu era sincer. Sincer era. Aceia cari au plâns, au plâns lacrimi adevărate, nu le-au adus de acasă. Plânge omul de te miri ce, dar ce, nu era atunci de plâns? Și lacrimile au fost în ochii tuturor. (Va urma).

O ultimă încercare.

Criza.

Arad, 14 Decembrie.

Audiența de azi a primului ministru e considerată în cercurile politice ca preludiul desnodământului crizei. Guvernul a mai făcut azi, prin șeful său o ultimă încercare de a îndupleca pe monarhul se renunțe la rezistența sa pasivă și să hotărască în chestiunea soluțiunii. Guvernul coaliționist se alintă adică în nădejdea că ministrului de externe îi va fi succes în sfârșit să-l reabiliteze în fața domnitorului și astfel să-i facă cu puțință rămânerea.

Pentru a amăgi opinia publică, guvernul, prin comunicate inspirate, spune că nu va prezenta camerei proiectul de îndemnitate decât primind dela monarhul garanția că, imediat după adoptarea proiectului în cameră, va fi desărcinat. În restimp guvernul va găsi pentru rămânerea sa o justificare, — deocamdată el voiește să înstrunească spiritele în favoarea sa pentru a putea obține îndemnitatea.

Partidul lui Justh, alături de celelalte partide opoziționiste, sperăm însă să zădărnicească visurile dulci ale cavalerilor votului plural.

Pentru azi avem următoarele informații:

Audiența lui Wekerle.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ministrul președinte, Wekerle, însoțit de secretarul său a sosit azi dimineață la Viena și a tras la palatul ungar. Idată după sosire a primit vizita secretarului de stat Vértessy. Cu câteva minute înainte de ceasurile 10, Wekerle s'a dus la Burg, unde fix la ceasurile 10 a fost primit în audiență.

Galoși, ghetete pentru zăpadă veritabile de Petersburg

se capătă la WEISMAYR FERENC Timișoara, numai în cetate, str. Hunyadi.

Ghetele de gumă de Petersburg sunt veritabile numai fiind prevăzute pe talpă cu un triunghi roșu, și anul fondării 1860.

Esind dela audiență, care a durat o oră, Werlerle a declarat ziaristilor că a cerut și primit dela Majestatea Sa autorizare pentru a prezinta camerei proiectul de indemnitate.

După audiență primul ministru a vizitat pe ministrul de externe, Aerenthal.

Un autograf.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Aflu din izvor bine informat că cu prilejul audienței sale de azi primul ministru a primit un autograf, care conține declarațiile ce va avea să facă pentru clarificarea situației, în cea dintâi ședință a camerei.

Andrássy, Apponyi și Kossuth vor să plece.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Conform unor informații ale ziarului »Mittags-Zeitung«, e vorba și de un autograf regal, prin care guvernul e imputernicit să conducă și mai departe afacerile și i-se pune în perspectivă, că va fi desărcinat cât mai curând. Autograful acesta s'a redactat pentru a împăca pe ministrul Andrássy, Apponyi și Kossuth, cari au declarat că nu vor să facă parte din un cabinet de tranziție. Se spune, din izvor necontrolat, că ei vor fi invitați pe Joi la Viena, pentru a fi înduplecați să stea.

Tactica partidului independist.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Se știe că partidul independist va organiza o strașnică opoziție contra guvernului și că toți membrii partidului așteaptă cu neastâmpăr lupta. Există între ei însă oarecare divergențe de tactică. Un membru marcant al partidului a făcut în privința aceasta următoarele declarații:

— O parte a partidului (minoritatea) dorește ca lupta să se pornească cu cea mai mare înversunare deja în ședința de Vineri. Majoritatea e însă de părerea că lupta să se declare numai după proiectul de indemnitate va fi trecut deja prin ședința comisiei financiare. Guvernul să fie înlămpinat Vineri cu manifestații demonstrative, iar eventualul său »apel« cu risete batjocoritoare.

Justh a făcut aseară în clubul independist următoarele declarații:

— Guvernul coaliționist nu va putea începe nici o acțiune pe care noi să n'o combatem cu cea mai mare energie; iar dacă împrejurările ne vor sili — noi vom lupta și cu pumnul. Pentru orice eventualitate — stăm gata de luptă.

Biroul central al partidului a chemat pe toți membrii partidului în capitală, ca să fie de față la inaugurarea luptei. Fiecare membru a fost întrebat și de chipul cum dorește să ia parte la desbaterile de Vineri în cameră.

Joi vor avea loc lucruri importante.

»N. Fr. Presse« face următorul prognostic asupra situației: Situația atât în Austria cât și în Ungaria e complect răsturnată. Aci poate deja mâne se va aduce hotărîrea, iar în Ungaria, Joi vor avea loc lucruri importante. Se va convoca camera ca guvernul să poată prezenta proiectul provizoriului bugetar. Cu acest prilej partidul independist va începe o opoziție din cele mai strașnice, ori probabil obstrucție și acestei lupte guvernul actual va trebui să-i facă față, deoarece nu s'a găsit nimenea, cine să se lase jertfit, ca apoi să fie dat la o parte. Situația s'a agravat atât în Austria cât și în Ungaria, și aici și acolo amenință obstrucția. Sântem deja în a treia săptămână din Decembrie și nici Austria, nici Ungaria, și nici monarhia nu are buget provizoriu.

Kossuth pentru votul plural.

Cu prilejul dării de seamă a aderentului său Alexandru Nagy, Justh a ținut Duminecă în Csanadpalota o strașnică filipică contra lui Francisc Kossuth, caricatura umbrei tatălui său. După ce a arătat pas de pas, duplicitatea lui Kossuth în muliele peripecții ale crizei și după ce a zugrăvit în culori tari caracterul lui grandoman și șovșitor, Justh a continuat astfel:

— Grosul partidului independist n'a putut rămâne împreună cu Kossuth, de oarece în acelaș timp când partidul dorește votul universal, aderentii lui Kossuth cer votul plural, ba sânt între ei vre-o câțiva, cari doresc să reducă până și numărul de azi al alegătorilor. Desbinarea va avea urmări bune, întrucât partidul a scapat de cece nu voiau să facă o politică independistă adevărată; nu vor mai fi în sânul partidului independiști falși, și acțiunile partidului nu vor mai fi stavilite ca până acum de ei. Mar domnului, piedeci de acestea nu se vor mai ivi în calea noastră.

Declarațiile lui Justh au stârnit un viu resens în cercurile guvernamentale, — căci urzitorii votului plural știu prea bine, că în fața chiar a poporului unguresc, străduințele lor sânt cele mai odioase și că până și acest popor prostit de frazele șovine reprobă cu indignare, reprobă fără deosebire pe toți aderentii pluralismului.

Procesul contra lui Friedjung.

Procesul politic ce se desbete acum înaintea curții cu jurați din Viena pare că va intra într'o fază nouă. Cererea avocatului acuzatorilor — deputații croați — de a se cita ca martori toți cei despre cari e vorba în documentele și actele prezintate de acuzați, e proprie să complice procesul și să îngreuneze lămurirea adevărului.

Și până acum o mare parte dintre cei vizați în actele amintite au declarat, pe cale telegrafică, că ei n'au stat în nici o legătură cu coaliția sârbo-croată și că toate documentele prezintate de acuzați sânt falșuri primitive.

Chiar și un ministru al Serbiei s'a grăbit să dea această declarație, adresându-se profesorului Masarik din Viena, cunoscut pentru simpatiile ce le nutrește față cu aspirațiile croaților.

Despre ziua de azi primim următorul raport telegrafic:

Ziua a cincia.

Viena, 14 Decembrie. În ședința de azi procesul a început să ia o întorsătură foarte favorabilă pentru croații acuzatori.

Fr. Supilo anunță că va fi reprezentat prin avocatul Walter Rode. Benedikt, avocatul acuzărilor, spune că a primit dela deputatul croat Zagoraț, a cărui ascultare o ceruse ieri, o telegramă în care acesta declară că, nu-i adevărat că ar ști ceva despre relațiile coaliției sârbo-croate cu Serbia. Benedikt, cu toate acestea, cere să fie chemat și Zagoraț.

Președintele dă citire hotărîrii tribunalului în ce privește martorii propuși de acuzatori. Se admite citarea martorilor Zagoraț și Zeinko Sachs, cari vor avea să declare dacă au existat sau nu legături politice între coaliția croată și Serbia; se admite citarea martorilor: Gavrița Damianoviciu, contele Pejacevici, comerciantul Jelovaț din Semlin, deputatul naționalist din Camera ungară Mihall Polit. Nu vor fi chemați deputații austriaci și nici un martor din Serbia pe motiv că, dacă

s'ar constata că și ei sânt vinovați de înaltă trădare, ar putea fi arestați. Președintele declară, însă, că dacă s'ar prezinta vreunul de bună voie, va admite interogatorul lui.

Tribunalul hotărăște citarea martorilor propuși de Supilo: vicepreședintele locotenentului Dalmației, Tonic și contele Szapáry. Avocatul lui Supilo cere să fie chemați ca martori și Nardeli, locotenentul Dalmației și Cingria, primarul Regusei, cari vor dovedi că baronul Chlumetzky este un om de nimic, care s'a ținut numai de chiefuri, nu s'a interesat de politică și a fost mutat din Ragusa din pedeapsă. Cere să fie ascultat contele Pejacevici căruia să i se pune întrebarea dacă ar fi dat lui Supilo orice sumă de bani ce i-ar fi erut cacesta.

Tribunalul respinge cererea lui Supilo.

Friedjung face declarații în ce privește modul cum a ajuns la documentele sale. Statul major primia documente asupra mișcării din Serbia, din cari reeșia amestecul coaliției cu Serbia. Friedjung, profitând de aceste documente, a voit să scrie o serie de mai multe articole, dar după publicarea primului articol clironomul Serbiei a abdicat și s'a început acțiunea de împăcare. Pentru a nu ațâța spiritele, Friedjung a renunțat să-și continue articolele.

Interogatorul lui Bozidar Marcovici, profesor universitar în Belgrad și președintele Ligei »Slovenski Jug« — care s'a prezentat nechemat — face impresiune adâncă. El face istoricul acestei Lige și analizează toate procesele verbale ale Ligei. Constată că documentul principal e procesul-verbal al unei ședințe a Ligei, ținute în comun cu comitetul bandelor sârbești, supt președinția lui, în care s'ar fi hotărît, la 21 Octombrie 1908, să i se dea lui Supilo suma de 6000 coroane. Marcovici declară că acest proces-verbal trebuie să fie falș, dovedind că pe vremea aceea a fost în Berlin la congresul juridic. Declarațiile aceste fac senzație.

Kienböck (apărătorul lui Friedjung): Intreb pe di martor dacă e partizan al regicizilor.

Sala întregă izbucnește în proteste zgomoase. Martorul refuză să răspundă.

Ședința se ridică și se va continua mâine.

Sărbătoarea noastră.

Impresii.

Sîmbătă seara s'a dat concertul. Nu știu cum, dar parcă cuvîntul acesta îmi sună atît de străin în urechi. Poate din cauza, că viața noastră socială e abia la începutul dezvoltării ei, sau că sîntem prea puțin muzicali și dispunem de prea puține forțe artistice.

Cu toate acestea așteptam cu nerăbdare seara. Variația programului era cu atît mai interesantă, cu cît ne rezerva multe surprize. E vorba de debutul unor artiști, în jurul cărora s'a făcut o oarecare reclamă, care trebuia justificată.

Am zis, că noi românii nu sîntem muzicali. Aceasta, nu înseamnă, că n'am dispune de un gust artistic, și mai ales, că n'am avea pretenții artistice. Din contră cerințele noastre pe acest teren le putem numi exagerate, pentru că ne-am obicinuit a nu ne mai mulțumi cu puținul ce-l avem, ci căutăm a ne avînta în niște sfere, foarte nepotrivite cu firea noastră și cu puterile noastre de pricepere. Nu vreau să judec lumea după mine, dar îmi iau îndrăzniala să afirm acest lucru în urma experiențelor făcute în seara concertului.

În timpul declamațiilor alese din bogata noastră literatură populară, — o alegere foarte norocoasă — publicul întreg a fost ținut într'o atenție de școală, cu tot aranjamentul displăcut al scenei, fiind un podiu jos, unde dispărea aproape figura declamatoarei.

A urmat iscusitul nostru cîntăreț, părintele Popovici — Orade, cu vocea lui dulce și melodiosă de tenor, care n'ar fi avut un succes atît de strălucit, dacă ne-ar

Dudás Sándor

cojoacar în
Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lănării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

fi plictit și el cu arii streine, neînțelese și mai ales puțin gustate de publicul nostru.

Ne-a cîntat doine naționale, cu un timbru vocal și nește ondulațiuni mișcătoare de plăcute.

Dna Lucia Cosma, cu școala ei înaltă franțuziască ar fi o adevărată artistă, dacă n'ar ignora cu desăvîșire jocul de scenă.

Forța dnei Cosma se poate vedea numai în operele clasice. Ariile naționale sînt cîntate cu mai puțin meșteșug.

Aci e locul să amintim, că arta e adevărată atunci, cînd ea place. Ori, cu toate că Doamna Cosma debutază cu mai mult succes în operele compozitorilor mari streini, d-sa a fost ascultată cu mai mult interes atunci, cînd ne cînta doine naționale. Iată dară justificată acuzația mea de mai înainte, că avem pretenții exagerate în ale artei, fără a avea cultura muzicală necesară, pentru a o putea înțelege și gusta, cu toată patima seducătoare ce poate s'o desvolte.

De-aceia pe vremea cînd se cînta aria nebunei din «Lucia de Lamermoor», o parte din public se stabilise în antreu, fumînd și vociferînd.

Nu era retragerea aceasta o lipsă de respect față de artistă, nici un dispreț al artei. — Era aceea ce pomeniam mai înainte o lipsă de legătură sufletască între artist și publicul nostru. Tot ce e național, tot ce e rupt din inima poporului nostru va rămînea superior tuturor capodoperelor streine și ori de cîte ori ni-se va cînta o doină națională ori o ardeleană de-a lui Ghiuș dela Abrud, voi striga și eu și cu mine toți cei se simt romînește: «Ține aci, că mai dau un zlot!»

Tocmai din motivele acestea nu ne-a putut însuflă nici italianul și mai ales tinărul violinist, care a început prea de timpuriu cu debutul în public.

În schimb Tempea a fost sufletul acestei serate. Cu o vervă, care o găsești la el numai în orele bine plătite, simpaticul nostru artist băga cu amîndouă minile puhoi de viață în neînsuflețitele clape ale pianului.

«Mina stîngă o plimbam valuri-valuri pe jumătate cîmpul clapelor — îmi povestea el a doua zi, despre icoana concertului, — iar dreapta o țineam în loc; cu degetul ăsta (îmi arăta degetul mare) băteam tonul, iar cu ăstelalte trăzneau melodia. Și pornia poporul de tonuri brrr, dela un capăt pînă la celalalt, — vin și hunii, vin și goții, vin potop, potop cu toții, așa le băteam de vrășmaș, iar pedala trăsna supt picioarele mele».

Ce e drept că acompaniamentul a avut cel mai hotărîtor efect asupra debutanților și succesul acestora în parte se poate mulțami numai talentatului nostru artist.

Pe vremea aceasta în antreu o aleasă societate de bonvivani făcea spume la gură de dorul unui pahărel cu ceva. Aria părea că nu-i însuflă deloc, iar sala concertului nu era pentru ei locul de inspirație. Așteptau cu nerăbdare să se spargă odată convenirea aceasta, la care au ținut să facă act de prezență, numai supt presiunea unui exces de curtoazie față de debutanți.

În inima tineretului încă încolțise dorul de joc, așa încît sfîrșitul concertului a fost primit cu... aplauze... Cel puțin noi, ceștia, cari dispunem de o neînsemnată doză de iubire pentru arta muzicală înaltă, am fost cuprinși de un adevărat delir, atunci, cînd ni-s'a dat prilejul să ne retragem fără jenă sub mașina de sburat a lui Neumann și să ne grupăm în jurul cîtorva sticle voluminoase de ravac.

Petrecerea noastră din grădina de iarnă ne-a oferit o întregă serie de momente de o deosebită importanță pentru legăturile noastre sociale. Ar trebui să mă extind prea mult pentru astăzi, ca să le pot schița cu interesul care-l merită, iar spațiul nu-mi îngăduie.

Voi trece deci în revistă dansul, rămîbind ca într'un număr viitor să revin asupra peripecțiilor, unele hazlii altele supărăcioase, dela masa unde prezida pururea veselul Nenea Liță.

Nu știu ce e cu tineretul ăsta al nostru, că se încâlzește atât de mult pentru tot ce e străin, chestiunile noastre romînești le abandonează totdeauna pe planul al doilea.

Să fie acest obicei urît un fel de parvenitism social, ori o lipsă de educație națională? Căci este peste măsură de desgustător faptul, că în viața noastră romînească să introducem în mod sistematic obiceiuri străine.

M'a impresionat într'un mod dureros lipsa totală de atenție pentru jocurile noastre naționale. Dar este iertat unei societăți romînești să negligeze cu o ușurință atât de condamnabilă cele mai nobile și frumoase datini străbune? Este iertat să se înlocuiască fermecătoarea noastră horă, cu amețitorul vals franțuzesc, ori cu caraghioasele polci și șotise nemțești?

Ei bine, lucrul ăsta ridicol mi-s'a dat să-l văd, cu ocazia petrecerii noastre. S'a învîrtit tineretul ceasuri întregi în ture exaltate de vals, cadriluri și mai știu eu ce, iar frumoasele jocuri naționale hora, romana, ardeleana mînioasă și cîte altele au fost lăsate după

ușă. Înainte de a fi o crimă națională, aceasta neiertată greșală este o rușine pentru tinerii noștri, cari iau rolul de vătafi la joc.

Aberațiuni de soiul acesta vor trebui să fie condamnate de orice român de inimă și distruse cu ultima energie.

Tinerimea noastră să învețe jocurile naționale înaintea fleacurilor nemțești și franțuzești, iar noi bătrînii să îmbrățișăm rolul de susținători ai obiceiurilor noastre strămoșești și să persiflăm și să batjocorim fără înconjur orice caz de rătăcire.

Numai așa vom putea lăsa urmașilor noștri cea mai prețioasă moștenire: iubirea de neam.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Regele Leopold operat.

Bruxelles, 14 Dec. Regele a conferit în decursul zilei de ieri cu notarul Subost și avocatul său Samuel Wiener, cărora le-a dictat într'una documente. Duminecă noaptea a scris singur un document, care se va deschide după moarte. E foarte slab, dar mai dispune totuși de energie. Doctorului său îi spune, că crede că va pleca în curînd în călătoria cea mare.

Toată noaptea n'a fost nici o schimbare. Dimineața, pe cînd doctorii se pregăteau pentru operație, regele și-a luat adio dela familie și dela intimii săi, fiind convins, că va muri.

Operația s'a început la orele 8^{1/2}. Nu s'a găsit nici o lămoare. Doctorii i-au făcut așa numitul anus contra naturae. Medicii speră să scape. După operație el s'a deșteptat de narcoză la ora 11. Întrebînd de rezultat a rămas satisfăcut.

Înainte de operație a permis feticelor sale să vie să-l vadă, în urma intervenției arhiepiscopului, care l-a rugat să facă acest lucru. Faptul acesta a produs în public o mare satisfacție.

Contesa Vugham înă l-a vizitat astăzi, așteptînd în o cameră vecină rezultatul operației.

Știrile de după amiazi spun, că starea regelui este extrem de critică. Catastrofa este apropiată.

Operația a decurs bine, dar regele a fost cuprins de o slăbiciune extremă, așa încât nici nu mai poate vorbi. Orice speranță se crede pierdută.

Grav conflict între regele Greciei și moștenitorul de tron.

Londra, 14 Dec. Cercurile diplomatice au aflat, că între regele Greciei și moștenitorul de tron a izbucnit un grav conflict, în urma căruia e posibil să se schimbe succesiunea la tron.

Noul guvern italian.

Roma, 14 Decembrie. Noul guvern al Italiei a ajuns un guvern mult mai reacționar decît s'ar fi așteptat. Nu fac parte din cabinet nici partidul din stînga extremă, nici constituționalii democrați, cari prin voturile lor au pricinuit căderea guvernului Giolitti.

Noul guvern nu l se profetește viață lungă.

O scenă la »Jägerhorn«.

»Locul întrunirii clubului deputaților naționaliști se poate ști la biroul hotelului Jägerhorn (Budapesta IV). Comunicat ofic. os.

Telefonul sună.

— Halo! Halo!

Portarul: Halo! Aici hotelul Jägerhorn. Cine vorbește acolo?

O voce: Președintele partidului deputaților naționaliști din camera ungară.

Portarul: Am onoarea. Cu ce vă pot servi?

Vocea: Vă rog să-mi spuneți unde se ține conferința noastră!

Scena se repetă de cîteva ori.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 14 Decembrie n. 1909.

Selma Lagerlöf.

Înainte de asta cu douăzeci de ani Selma Lagerlöf era o biată învățătoa-e într'un mic orășel suedez, și trăia necunoscută de nimenea.

Astăzi numele ei a pătruns în toate direcțiile lumii civilizate și este discutat cu un viu interes mai ales în cercurile literare.

De tinără încă Selma Lagerlöf a început a simți, că natura a înzestrat-o cu un deosebit talent de scriitoare.

De aceea s'a și pus pe lucru, avînd mare încredere în succesele muncii sale.

La 1891, cînd a apărut prima ei lucrare »*Legenda lui Gösta Berling*«, scriitoarea era în vîrstă de 33 de ani. După prima apariție chiar a acestei cărți Selma Lagerlöf își crease un loc de frunte pe cîmpul literaturii suedeze, unde lucrează cu multă îndemănare o mulțime de scriitori de seamă, fa-p', care ar fi putut împiedeca pe scriitoare să se afirme cu atîta succes. Un an mai tîrziu la 1892 a apărut cartea ei »*Ierusalimul*«. Cu apariția acestei lucrări numele scriitoarei a devenit universal. — Editorul a anunțat cu ocazia acestei apariții, că în acelaș timp vor apărea ediții și în limbile daneză, finică, nemțiască, franțuziască, holandeză, și americană. De atunci renumele ei universal a crescut într'una. Lucrările de mai tîrziu au fost traduse în toate limbile civilizate.

Pentru meritele ei literare Selma Lagerlöf a fost onorată, în anul acesta, cu acordarea premiului Nobel, în suma de o sută nouăzeci și trei de mii de coroane.

Onoarea aceasta a fost acordată pentru întâia dată unui scriitor suedez.

Faptul, că premiul a fost oferit unui compatriot al marelui fondator, nu poate constitui o favoare nemeritată pentru scriitoare. Talentul ei e recunoscut în lumea literelor.

Prin anii 80 domnea în literatura suedeză o direcție realistă, influențată de puterea de creație a scrierilor franceze și a țărilor de nord. Direcția aceasta era condusă de August Strindberg. — Susținătorii acestei direcții căutau să fie cât mai sinceri față de natură așa încât s'a ajuns în grabă la o judecată pesimistă a lucrurilor din univers. Îndoiala nu numai asupra unei filozofii supreme, d' chiar asupra bunurilor lumesci stăpînea fiecare suflet. Direcția aceasta însă n'a putut cîștiga simpatii printre cititori, cu toată critica favorabilă ce i-se făcea. Lumea dorea o literatură mai optimistă, doria scrieri care să cuprindă în ele toate bucuriile vieții. O renaștere a literaturii suedeze se impunea de sine. Ea s'a și produs prin intrarea în arena literelor a lui Werner de Heidenstam și Selma Lagerlöf.

Scrierile ei sînt caracterizate prin o sinceră inspirație, cîștigată în mediul vieții de toate zilele. Oameni, dobitoace, flori sînt obiectele ei de predicție. De asemenea minunata ei destoinicie în forma expunerilor, denotă forța talentului ei. Legende, descrierile vieții dela țară, ale sufletului poporului suedez sînt cu atîta măiestrie tratate, încât cucerește pe cititor. Selma Lagerlöf nu vorbește orășele, ci nutrește o adevărată ură pentru străzile lor drepte, aierul înădușit, și pentru mo-

Suprasolviri și contribuiri am primit dela:
P. S. Sa d. episcop I. I. Papp, d-na Maria Popescu n. Garoiu (Făgăraș), Casa de păstrare, reu- niune, Sălște, câte 20 cor. D. dr. Aurel Vlad, de- putat, Dr. Victor Bontescu, avocat, câte 16 cor. d. Milan Hodja, deputat, Dr. Ion Ciordaș, avocat, câte 14 cor. Dr. Emil Monția, avocat, Ioan Phi- limon (Szombathely), câte 10 cor. D na Aurelia I. Popescu (Măđerat), d. Nicolae Marcu, (Arad), d. Dr. Aurel Novac, adv. (Pecica), câte 6 cor. d. Dr. I. Petruțiu, adv. (Chișineu), d. Dr. A. Grozda, adv. (Buteni), câte 5 cor. d. general B. Fekete (Arad), d. Efrem Moldovan (Pecica), d. Dr. Papp, d. Octavian Goga (Sibiu), d. Dr. Iustin Marșiu, adv., d. Dr. Cornel Iancu, adv. câte 4 coroane.
Dl Alexandru Țăranu, comerciant, Totvarad 3 cor. dl Ignatie Vișoiu, preot, dl Iosif Vuculescu, dl Preda, cand. de adv. Nagsyszentmiklos, dl Ioan Juleanu, proprietar, Curtici, dl Dr. At. Bră- deanu, M. Radna câte 2 cor. N. N. Arad, dl Vi- drighin N., Lili Ardeleanu, Arad, N. N. 1 cor. Au- rel N. (expoziția lucrurilor de mână). Total 214 coroane.

Ruuniunea are plăcuta datorință de a-și ex- prima deosebita sa mulțumită tuturor participanților și on. public, care a cooperat și contribuit la rea- lizarea acestui succes frumos.

Arad, la 9 Decembrie 1909.

Comitetul Reunitei.

Economie.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, deschide la 15 Ianuarie n. un curs de **bucătărie fină**. Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor. Elevele primesc locuința și întreagă întreținere în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela d-șoara Tullia Bogdan, Sibiu, Strada Baier Nr. 1. In timpul ace- stui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile.

Școala Industrială, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu, între alte lucruri fru- moase pregătește și **odăjdii**, aplicând și la ace- stea numai motive originale românești. Materialul ce se întrebuințează la pregătirea odăjdiilor e de calitate cea mai bună. Preoții noștri ar face un lucru de laudă, dacă având trebuință de odăjdi s'ar adresa cu comanda lor către școala amin- tită (Sibiu, Str. Schewis nr. 15). Sântem deplin încredințați, că odăjdiile pregătite de școala in- dustrială vor fi mulțumiți, fiind mai frumoase și mai durabile ca cele confecționate de fabricile străine, cari nu se uită decât la câștig. Reuniu- nea femeilor române din Sibiu, prin confecțio- narea de ornate bisericesti nu umblă după câștig, scopul ei este a da ocaziune bisericilor noastre, ea să se prevadă cu ornate frumoase și trainice și a introduce pretutindena motivele de artă ro- mânească. Fără îndoială un scop nobil, care me- rită toată atențiunea din partea preoțimii noastre de ambele confesuni.

Plata granelor din Aradul-nou.

14 Decembrie 1909.

Ploile multe au început să strice sămănăturilor, și ar fi binevenită o vreme mai senină.

Afacerile firgului de bucate au început să prospere.

S'a vândut azi:

grâu 500 mm.	13.50—13.70
orz 100 mm.	9.10—
ovăs 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	7.80—
păpușol 600 mm.	5.60—5.70

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:
Griu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 80—29 » 80 «
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 «
Bănățanesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 «
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 «
Secară de calitate I. — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 «
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75—14 » 95 «
Ovăs de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — «
Ovăs de calitate a II. — —	15 » 40—15 » 60 «
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — «

BIBLIOGRAFII.

A apărut »*Eminescu comemorativ*« album ar- tistic literar. O lucrare de mare preț, tipărită pe hârtie chromo, având numeroase clișee artistice, din care remarcăm *autografele poetului*, ilustrate de pictori distinși, totodată și fotografii inedite. Cuprinsul: *Proza semnată de toți sciiitorii de frunte ai României. Versuri:* în mare parte auto- grafate de a lui Eminescu; restul cuprinde poezii de: A. Vlăduță, Veronica Micle, A. Naum, D. Zamfirescu, Olănescu-Ascanio, D. Anghel și St. O. Iosif. *Pagini de muzică* scrise pentru poeziile lui Eminescu de: Ed. Candella, G. Ștefănescu, E. Mezetti G. Scheietti și I. Filip. *Fotografii:* toate portretele lui Eminescu, familia sa, prietenii, casa părintească și împrejurimile, acele de studii, ziarele unde a colaborat, manuscrisele, mormân- tul și altele, de mare interes pentru admiratorii lui. Acest album este întocmit de Octav Minar și a apărut în editura Librăriei P. și D. Ilescu din Iași. Prețul 3 cor. 50 b. plus porto. Ediția de autor: 10 cor. — Se poate căpăta dela libră- ria editoare și dela *Librăria »Tribunei«, Arad.*

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare

<i>Acaftistul</i> Născ. de D-zeu și alte ru- găciuni cu lit. latine, legat simplu	Cor. 1.70
<i>Acaftistul</i> N. de D-zeu leg. în piele roșie	» 3.20
» » » » » neagră	» 4.—
» » » » » chegrin	» 5.20
» » » » » cauciuc	» 10.—
» » » » » piel. moale	» 10.—
<i>Icoana sufletului</i> , leg. simpl.	» 1.—
<i>Mărgăritarul sufletului</i> , leg. simplu	» 1.—
<i>Mântuirea sufletului</i> , leg. simplu	» —80
<i>Micul mărgăritar sufletesc</i> leg. simpl.	» —40
<i>Carte de rugăciuni</i> , leg.	» —24
<i>Cărticică de rugăcluni și cântări</i> , leg.	» —20
<i>Rugăciunile școlarilor</i> , broș.	» —50
<i>Epistolia</i> D. I. Christos	» —10
	» —20
<i>Visul</i> Născ. de D-zeu	» —10
	» —20
<i>Litughier</i> cu litere latine leg. în pân- ză neagră	» 8.—
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. simplu	» 2.40
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. simplu	» 1.90
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. fin	» 2.10
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. în piele	» 4.—
<i>Octoich</i> , mic cu lit. latine leg. simplu	» 1.60
» » » » » fin	» 2.—
» » » » » în piele	» 3.20

Tipărituri advocațiale în limba maghiară.:

Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Haláleset felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Házassági élethözösség helyreállítási kérvény 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Községi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Kielégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil.; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Lettár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Cărți școlare aprobate.

<i>Harta etnografică a Transilvaniei</i> , de Nicolae Mazere profesor	» 4.—
Supliment la harta etnografică de N. Mazere	» 2.50
<i>Organizațiunea creditului prin băncile românești</i> , un studiu de Eugen Brote	» 1.50
<i>Activitatea literară a mitrop. Șaguna</i> de Gheorghe Tulbure	» 1.50
<i>Biserica și românismul</i> de Cernăianu	» 2.—
<i>Monografia lui Șaguna</i> de Dr. Lupaș	» 6.—
<i>Critice</i> vol. I. de C. E. Lovinescu	» 3.—
<i>România</i> traducere de E. Lovinescu	» 2.50
<i>Fecioara de Orleans</i> traducere de poeta Maria Cunțan, broșat	» —90
<i>Din faptele străbunilor</i> de N. Iorga	» —60
<i>Convorbiri literare</i> Nr. 11, Noembrie v.	» 1.75
<i>Critice</i> de Dobrogeanu-Gherea	» 4.—
<i>O călătorie în satele românești din Istria</i> de T. Burada	» 2.—
<i>O călătorie la românii din Moravia</i> de T. Burada	» 1.—
<i>Moșii și curcanii</i> de A. I. Odobescu	» 1.—
<i>Partea VI. din Memoria lui I. Sterca-Șuluțiu</i> de Carpeniș	» 1.50
Adaus la memoriul lui I. Sterca-Șu- luțiu de Carpeniș	» 1.50
<i>Homo sum</i> , roman tradus de Mugur	» 1.60
<i>Studii bizantino-române</i> de D. Russou	» 1.—
<i>Icoane</i> , nuvele de Al. Ciura	» 1.20
<i>Versuri</i> , de Elena Farago (Păma)	» 1.50
<i>In clasa cultă</i> , nuvele de I. Agărboiceanu	» 1.80

Din Biblioteca muzicală »Lira română«

Nr. 1: »Deșteaptă-te Române.«
Nr. 2: »Luna doarme.«
Nr. 3: »Aoleo!«
Nr. 4: »Suspine crude.«
Nr. 5: »Cât te-am iubit.«
Nr. 6: »Călugărul din vechiul schit.«
Nr. 7: »Pentru tine Iano.«
Nr. 8: »Două fete spală lână.«
Nr. 9: »Ce te legeni codrule.«
Nr. 10: »Steluța.«
Nr. 11: »Cucuruz cu frunza'n sus.«
Nr. 12: »Fetișo din acel sat.«
Nr. 13: »Popa zice, că nu bea.«
Nr. 14: »Inimioara mea.«
Nr. 15: »Am un leu, și vreau să-l beau.«
Nr. 16: »Pasere galbenă'n cioc.«
Nr. 17: Imnul regal român.
Nr. 18: Cântul ginteii latine.
Nr. 19: Tricolorul. Imn patriotic.
Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.
Nr. 21: Mama lui Ștefan-cel-mare.
Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.

Fiecare număr 20 bani, plus 5 fil. porto poștal.

Poșta Redacției.

D. M. Șiria. Adresa d-lui Vaida: Kolozsvár, Eszterhási u. 3.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Se prăpădește micul copilăș?

Dați i untură de pește »Emulsiunea Scott« și veți constata cu bucurie că s'a întors spre bine, începe a se desvolta și se face vesel.

„Emulsiunea Scott“

adeseori a redat copiii părinților lor, chiar din gura morții.

„Emulsiunea Scott“

e cel mai ales medicament atât ce privește cură- tenia, cât și mistuirea ușoară și efectul grabnic.

O sticlă originală 2 cor. 50 fil.

Se află de vânzare în toate farmaciile. 3

A apărut:

**CALENDARUL
„LUMEA ILUSTRATA“.**

Nimeni n'a mai văzut atâta lux într'un calendar. Conține un text foarte bogat, afară de numeroase și splendide ilustrațiuni și suplimente. Mai oferă și diferite premii de valoare dintre cari: 1000 Lei numerar, un ceas de aur, etc. etc. Prețul Lei 150.

Editura Ig. Hertz, București.

Depozit principal la:

Librăria ifj. **KLEIN MÖR, Arad.**

Candidat de avocat.

In cancelaria subscribului află aplicare momentană

un candidat de avocat.

Reflecții să se adreseze la subscribului avocat.

Dr. Stefan Rozvan,
in Ilia (Marosillye).

Un candidat de avocat

cu practică bună,

care dorește să stea mai multă vreme în Budapesta, află aplicație în cancelaria avocației a dlui

Dr. Emil Babeș,
Grof Károlyi-utca 12.

Damele

vor afla mai ușor sursa de cumpărat daruri
de Crăciun,

DACĂ

vor privi obiectele expuse în vi-
trinele cunoscutei firme

MÜNZI.

FIECARE OBIECT ESTE PRO-
VĂZUT CU CEL MAI MIC PREȚ
● ● ● FIXAT. ● ● ●
FOND. ÎN AN. 1860.

**Câteva cuvinte asupra
boalelor secrete**

È trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurții din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. È timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în desjuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALÓCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALÓCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele siflice, boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilului, erecțiile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este pliedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțur numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa : Dr. **PALÓCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de **partea de sus a ghetelor**, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz u. 1

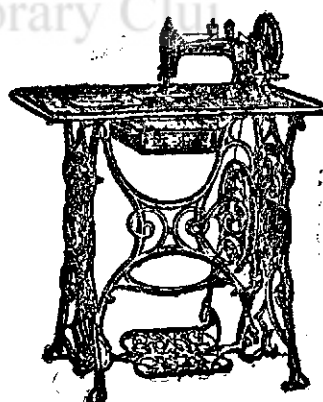

Distins cu diploma de recunoștință
: în anul 1904. :

Catalogul ilustrat a prețurilor - gratuit.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

ateller de mașini de cusut și biciclete în **TEMESVAR**, strada Merczi 4.

Gramofone și Patetofone veritabile, precum și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 45.
— Preț curent gratuit. —

Are magazin de mașini de cusut **PFÄFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asertiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

DEBRECZENI LAJOS

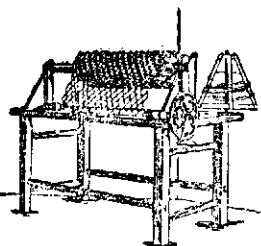
reparator de mașini

Oradea-mare — Nagyvárad

— Kolozvári-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu aburi, gaz, petrolu, benzín, oleiu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătere favorabile.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Vitárius Sándor

Debreczen, Szent Anna-utca 1.

Recomandă în atențiunea dlor medici și a onor. public prăvălia sa provăzută cu tot felul de **bandage artificiale**. — Ține în magazin **cărje** mecanice, picioare și mâini artificiale, bandage pentru hernie și pânțele, cari sunt mai bune și mai corespunzătoare timpului prezent. — Toate în

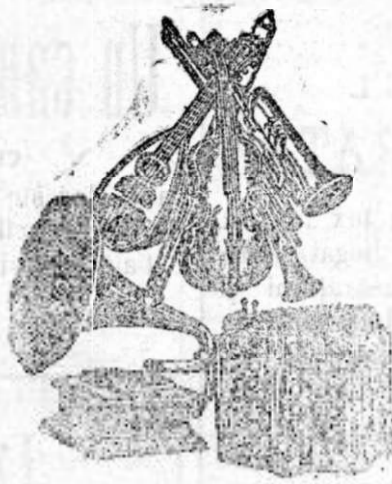

Specialități de gumă veritabile americane și franceze „Grizelda”, „Salome” „Kleopatra”. Pessarii. Toate acestea, plătibile și în mărci, se expediază sub cea mai strictă discrețiune cu prețuri ieftine.

măiestru de mână. șeril și bandage în

propria manufactură. O experiență câștigată pe terenul Ortopediei în primele fabrici speciale ca cele din Frankfurt, Hamburg, Bruxelles, Viena și Beroa, mă pun în plăcuta poziție, ca pe on. mușterii, să-i pot servi și la cele mai ginzase și complicate ordine și pretenziuni medicale.

Mănuși, și tot felul de instrumente din piele și cauciuc pentru îngrijirea bolnavilor, din cea mai bună calitate, și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

In atelierul meu d instrumente muzical

în Chichinda mare (Nagy Kinda) str. Sándor-Föherce

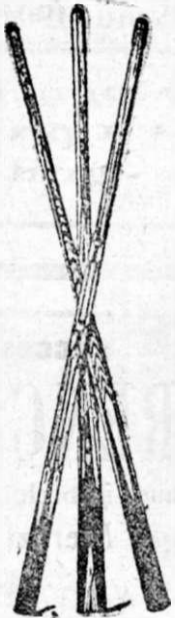
provăzut cu puteri de muncă special se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri mai pomenit de ieftine. Țin în depozit tot felul de violine fabricația cea bună, tambure, harmonice și gramofone, precum și plăci de gramofon. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comande din provincie se execută lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea. Cu deosebită stimă:

KELEMEN ANTAI liferant de instr. muzic

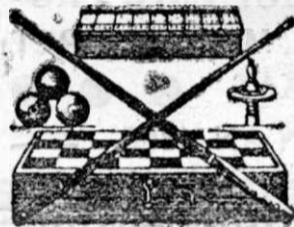
Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile veritabile de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și pănuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

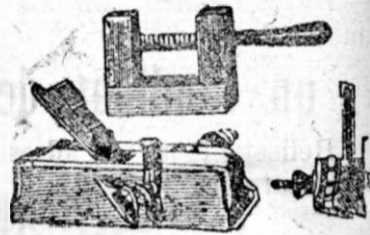

In atențiunea fabricelor de lemnărie:

Recomand

instrumente

din cel mai bun material necesar

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály
fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-ter.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Prăvălia: V., strada Váci nr. 57. —

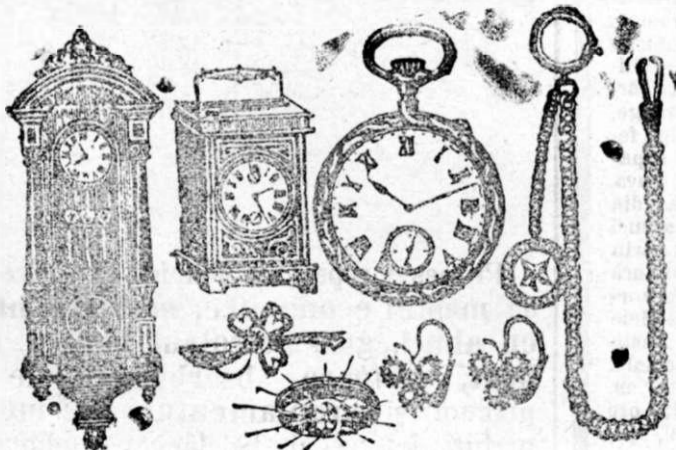

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani **clásornice de turn, școli, castele și cazarme**, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de **orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare**, precum și articlii optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate officios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de branșa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

ROTH JÓZSEF

măiestru de sculptură în piatră,

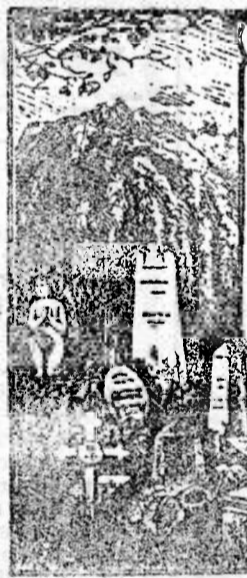
Segesvár, Seilergasse

Recomand on. p. t. public depozitiul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte

din diferită marmoră, granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în branșa mea. Schițe și preliminar de spese stau fr. la dispoziție.

Primul institut sudungar de auritură artistică a lui **E. I. SPANCO**

sculptor și auritor

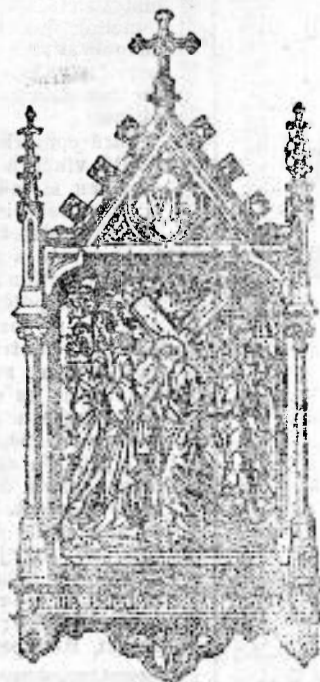
TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalii de aur în București, și cu alte medalii de aur și argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri,**

primește renovarea și aurirea iconostasele vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări de branșa aceasta. — — —

S'au ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4·60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4·60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4·—
100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6·—
100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4·60.

Róth József mare neguțator de cărbuni ■

Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Noua fabrică de cumpene (cântare) și atelierul de reparaturi speciale al FRAȚILOR BURZA și PERMOZER, ARAD,

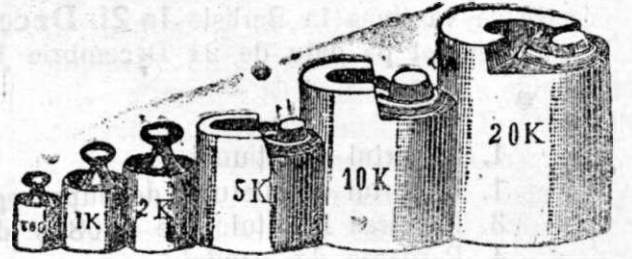
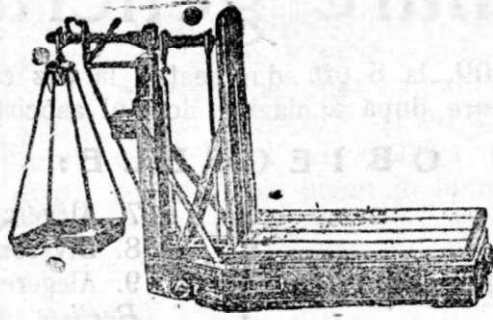
strada Simándi 4.

No. Telefonului 604.

Biroul: Magazinul de marchitare al Fraților Burza, piața Boros Béni No. 1.

Recomandăm în atenția onoratului public noile noastre cumpene zecimale autentice, și greutatea zecimale turnate în aramă și fier. Primim în atelierul nostru ori-ce reparaturi atingătoare de această branșă. Cerem binevoitorul sprijin al on. public, cu tot respectul:

Frații Burza și Permozer.

Cea mai convenabilă sursă de cumpărat este prăvălia de oroloage și giuvaergicale

HEGYESI

LUGOȘ, Izabella-tér (Palatul băncii „POPORUL”)
Telefon nr. 202.

Mare depozit de oroloage »OMEGA« veritabil și SCHAFFSHAUSEN de aur și argint, obiecte pentru masă de argint greu veritabil și din argint de China precum și obiecte de lux. Mare asortiment de cadouri ocazionale. — Prețuri ieftine. Roagă sprijinul onor. public cu deosebită stimă Hegyesi, giuvaergiu.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia :: Debreczen :: farmacia ::
Arany egyszervaz

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

BALZAM REGESC

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2·65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6·65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági
Bajuszpedrű.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POWADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie nenaturată. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2·15 Cor. Cu rambursă gra!

Medicament pentru văpsirea părului.
In culmi blond, brunet sau negru. Efect în moduri
O singură văpsire e de ajuns, cu părul sau musta
la o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
aprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și se colorare 4 cor.

Telefon Nr. 135.

Telefon Nr. 135.

J. GELLER,

giuvaergiu.

ARAD, piața Andrásy Nr. 14.

Mare magazin de:

**Cișornice de buzunar și
obiecte din argint veritabil.**

Prima fabrică de nisip, piatră de var
și stingătoare de var din Perjámos.

Fillala arădană

s'a deschis pe piața Óvár.

Comandele se primesc în cancelaria fabricii din

:: :: Arad, Óvár-tér, la :: ::

RÖSER MIHÁLY és Társai.

„Berlișteana“, asociațiune de ajutorare în Berliște.

Convocare.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare „Berlișteana“ în comuna Berliște sunt prin aceasta convocați în sensul §-ului 26 din statute la

a VII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Berliște la 21 Decembrie 1909, la 8 ore dimineața; la caz ca nu se întrunește numărul membrilor recerși va ținea tot pe datu de 21 Decembrie 1909 la 2 ore după amiază în localul asociațiunii.

OBIECȚELE:

1. Raportul direcțiunii. 1. Raportul comitetului de supraveghere. 3. Primirea bilanțului pe 1908 și darea absolutului. 4. Perderea din capital. 5. Licvidarea Asociațiunii în sensul §-ului 56 din statute. 6. Alegerea membrilor în direcțiune.	7. Alegerea membrilor de supraveghiere. 8. Diverse propuneri. 9. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal din ședința consiliului comun ținută la 12 Decembrie 1909.

DIRECȚIUNEA

CONTUL BILANTULUI.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Inventarul marfei	958	56	Capital de acții	2720	—
Spese de fondare	50	—	Fond de rezervă	741	52
Mobiliar	—	—	Contribuțiunea erarială și comunală	461	72
100% amortizare	163.65	—	Chiria	100	78
Diverse debitori	147	29	Diverse creditorii Sporcasă	1260.56	—
Pretensiune intabulate	844	98	Tribuna	14	—
Perdere	2435	29			
	862	46			
	5298	58		5298	58

DIRECȚIUNEA:

Nistor Seracln.

Stefan Pervulovici.

Ion Bosloc.

DROGUERIE ȘI MARE PRĂVĂLIE DE PARFUMERII.

VOJTEK ȘI WEISZ IN ARAD

RECOMANDA IN ATENȚIUNEA ON. PUBLIC DEPOZITUL LOR CEL MAI BINE ASORTAT.
FONDAT ÎN ANUL 1890.

Alifii pentru față,
Pudre pentru dame,
Cosmetici pentru mâni,
Apă de colonii,
Parfumuri pentru odăi.
Tot felul de Săpunuri,
din țară și străinătate.
Creme pentru înfrumusețare.
Prăfuri, Perii, și Apă
pentru dinți.

TEA

calitatea cea mai fină
și cea mai ieftină. ☐

RUM

cea mai renumită
calitate. ☐

Cele mai noi
PARFUMURI

engleze și franceze în sticle originale și
măsurate.

Făină
nutritivă:
NESTLÉ,
KUFÉKE,
TEINHARDT,
pentru copii,
totdeauna proaspătă.
Prăf de presărat,
pentru copil.
CREMA-BABY.

Rugăm pe onoratul public să așeze, ca ședula primită dela cassa noastră să o pună în o are-care cutie de bani în scopul de binefacere.